

Szerződés vagy libikóka?

Termelés,
felvásárlás

A mezőgazdasági termelés és fogyasztás összhangját nem könnyű megtalálni. A terveyszerűség elemei mellett sok a véletlen, kiszámíthatatlan tényező. A vásárló számára a piacon az a megdöbbentő, ha egyes zöldségeket évről évre drágábban vásárolhat meg. Más terményekhez viszont a termelője küszködik, nem tudja eladni.

Az állandóság, a termelési biztonság megkövetel valamilyen szabályozást. A termelési szerződések a váratlan ingadozások elkerülésére adnak esélyt. Természetesen a szerződés kétoldalú, a termelő és a felvásárló csak arra kötelezi el magát, ami a saját érdeke is. Csodákra ne számítsunk. Egy-egy termék kialakult ár- és termesztési viszonyai, gazdaságossága megszabja a határokat. Természetes, hogy minden termelő igyekszik a jövedelmezőbb növényekből szerződni, míg a rafizetéssel fenyegetőkre lasszóval kell fogni a jelentkezőket. Ami-

ből előre játszik a hiány, ott az elkötelezettség pénzbe kerülhet, hisz lehet, hogy a szabad piacon a szerződöttől magasabb áron el lehet adni.

A termelőszövetkezetek eligazodását segítik ebben a csopet sem egyszerű helyzetben a Teszöv albizottságai a gyakorlati szakemberek, a termelőüzemek képviselőinek bevonásával. A megbízható, korrekt szerződésnek mindig tükröznie kell az adott időszak realitását, nem lehet évről évre semákat másolni. Alapvető érdeke a termelőnek a biztos piac és vevőkör, kereskedésre, a termények tárolására csak kis részüknek van lehetősége. Komár György osztályvezető és munkatársai így látják a mai helyzetet:

A termelés és piac tervszerűtlen vonásai összefüggnek a szabályozással, az árrendszerrel. Kellő ösztönzés hiján a termelési kedv egyes áruknál csökkent. Az eddig is borotvaellen táncoló

ár és költség egyensúlyát a tartós aszály miatti alacsony termésátlag teljesen felborította. Inkább olyat termelnek, ami a száraz időjárást jobban bírja, kisebb a kockázata. Azt, hogy idén is lesz-e még aszály, senki sem tudhatja. A bizakodást itt egy kicsit kikezdte a rossz tapasztalat. Elsősorban a kukorica- és a fűszerpaprika-termesztési kedv torpant meg, a paprika felemelt átvételei árának is csak akkor lehet ösztönző hatása, ha legalább közepes termést hoz. A tévesek többször felegyelmeltek, a szükségénél többet ültetnek, vetnek egyes növényekből, jó termés esetén a szerződés nélküli mennyiség a szabad piacon sem kel el. Ilyen „bőségsvények” a vörshagyma, petrezselyem, burgonya, sárgarépa és fokhagyma. Az elültetett vörshagymából várhatóan vagy kétezer vaggon az így keletkezett mesterséges többlet. A korai burgonya ára is hamar zuhant a nagybani 8–10 fo-

rintra, burgonyadömping van. Pesten éppoly nehéz eladni, mint a Zöldértnek.

A Zöldért ma már csak egy a sok „csatorna” közül, annyira szerződik csak, amit biztosan elad. Ezenkívül a téli tárolásra kijelölt termést kell átvennie, a költségvetési támogatás ellenében. Épp az ily módon rak tározott óburgonyából maradt ki tetemes mennyiség, valószínűleg csak takarmánynak lehet felhasználni. A kiskertekben, háztájiban sokan vetettek krumplit saját fogyasztásra. Hogy mennyit, azt nehéz becsülni. Azoknak a zöldségeknek biztonságosabb az értékesítésük, amelyeket a feldolgozóipar vásárol fel, illetve nyers állapotban exportálható. A nagyüzemi gyümölcs- és zöldségtermesztés egyre csökken, a felvásárlók igényének csak töredéke elegendő.

A szerződéses fegyelem lehetne jobb is. Ha valamiből kevés termelt, a termelő igyekszik azt a szabad piacon drágábban eladni, csak annyit ad le a szerződésre, amennyivel elkerülheti a szerződéses gyanúját. Ha viszont valamiből több van a kelletnél, a felvásárlóknál hirtelen megszaporodnak a szabványelőírások. A hűsári szerződések feltételei épp a legnagyobb változások előtt állnak. Céljai mindenképp helyesek, mivel a minőségi termelésre ösztönöznek. Csakhogy nem elég papíron változtatni, valójában meg kell változtatni a gazdasági helyzetet, a megvalósuló takarmányok, a tenyészállomány és az optimális átvételi ütemezés?

Az is zavaró, hogy a bérhizlalt sertések objektív minősítését július 1-én úgy vezeték be, hogy már az előzőleg a régi módon kötött szerződéseket utólag módosították. A tenyészési kedvet hátrányosan érintette a sertés és a húshasznú marha exporttámogatásának különböző méretű csökkentése, melynek hatása esetenként két forint különkénti veszteséget jelent. A vágóhídi rekonstrukció miatt távolabbi helyekre kell szállítani az állatokat, így az ebből származó veszteségek elszámolására is mielőbb megoldást kellene találni.

A piaci viszonyok, a szabad kereskedelmi próbálkozások, a hagyományos felvásárlási szisztémák egymással kölcsönhatásban szüntelen változnak. Teljes és gyors megoldás nem létezik. A legtöbb a termelők és felvásárlók ésszerű, korrekt magatartásán múlik.

Horváth Dezső

T. Sz. I.

Nem kerül semmibe

Iskolabővítő

Nem is olyan régen, alig néhány évvel ezelőtt adtuk hírt, hogy elkészült végre Ásotthalmon is az iskola, amelyik a rajzasztalon ugyan négy tanterem, a valóságban azonban nyolc. Most arról adhatunk hírt, hogy végre bővítik az iskolát. Igazgatóhelyettesi kísérettel Forgó Gyulával — nézhettem szét egy rövidke időre, hadd idézzem először az ő szavait:

— Kétszázötven gyerek volt a központi iskolában, amikor idekerültem, most a duplája. Akárki megvakarhatná a szakállát, és mondhatná, ez igen! Szépen fejlődünk! Csakhogy akkor az összes tanyai iskolával együtt 1477 gyerekünk volt, ezt pedig csak úgy lehet értelmezni, hogy több mint ezerrel van most kevesebb. Vészesen fogynak a gyerekek, de így is zsúfoltan vagyunk.

Ha majd egyszer a megyéinkbeli skanzon ráéhezik a madzagvasút állomásaira is, ide eljöhét mintát venni. Megmaradt. Evente le akarták bontani a végállomás mozdonygarázsát is, megmaradt mégis, és oktatási célokat szolgál az is. Nyolc tanterem lett ugyan a négyből, de így se férnek, az állomásépületben is tanítanak, és három tanterem működik a hajdani garázsban is. Ha itt felejtettek volna egy vasúti kocsi, talán abban is tanítanának.

— Elsiették a körzeti-tést?

— Ne feszegessük. Amikor országosan beismerték, hogy elsiették egy kicsit, mi már be is fejeztük. A gyerekek fele ugyan ma is tanyáról jár be a faluba, de sokkal jobb körülmények között tanulhat.

— Itt hallottam egyszer, hogy valamilyen pályázaton egyedül egy tanyai gyerek tudta megoldani a földadatot. Ki is ment azonnal az igazgató, és rendreutasította a tanítót: hogy lehet ilyen korszerűtlen módszerekkel tanítani? Aki bent tanult, az megnyikkanni se tudott.

— En is tudnék hasonló példákkal szolgálni. Villámgyorsan és pontosan számoltak a tanyai gyerekek, föl-tűnt a tanárnőnek is. Meg is kérdezte őket. Se számológép, se semmi, csak a pusztá fejük, és pontos mint a svájci óra. Elnevezték magukat a gyerekek. Az összes ének, és az összes estevevélés órán megoldani való

földadatot kaptak. Ára volt tehát a rendkívüli tudásnak.

— Ha hetvenkilencben építették az új iskolát, honnan van most pénz a bővítésre?

— Bonyolult ügylet ez, de elmondom. Az egyik tanyai iskolát megvette a szövetkezet, és varrodát rendezett be benne. Honnan vette a munkaerőt hozzá? Kívítte a faluból. Aztán elkezdett gondolkodni: ha nem kellene naponta vinni-hozni az embereket, csak az üzemanyag árán építhetne bent egy épületet. Csakhogy most építési stop van, tehát nem építhet. Magának nem, de az iskolának igen. Meg-egyveztek az igazgatóval, hogy beépítik az új iskola, meg a régi garázs közötti foghíjat, és megkapják a bent nagyon öreg iskolát varrodának. Nekünk az nagyon kényelmetlen volt, órarendet is nehéz volt csinálni, hogy időben átérjen a nevelő. Jól járnak a gyerekek is, és jól járnak a tanárok is. A két harmadikat és a két negyediket is át tudjuk hozni, annál jobb állapotot pedig elképzelni se lehet, hogy egy földel alatt van szinte minden osztály.

— Szükségteremként említette az öreg iskolát. Jó az akkor varrodának?

— Annyira öreg, hogy az

első világháborúban már téhát a rendkívüli tudásnak. Azért szükségterem, mert akkora, hogy a mai normák szerint már két oldalról kellene természetes fényt kapnia.

Keresztben áll az új iskola épülete a régi vasúton, ha valamelyik mozdony föl-támadna, és be akarna menni a garázsba, át kellene törnie a falakat. Kibővítették azonnal az állomásépülettel, kicsivel csak, mert a kisvasútnak az állomása is kicsike volt, egy garázzsal, és most összekötik a garázst és az új iskolát egy még újabb újjal. Muszáj megkérdeznem:

— Kié volt az ötlet?

— Tanyán tanított azelőtt az igazgató is. Számolni pedig neki is meg kellett tanulnia, nemcsak a gyerekeknek.

— Számoljunk! Mibe kerül?

— Kár számolnunk, mert semmibe. A téesz fizeti, nem mi. A téesznek pedig megtérül, ha nem kell kivinni az embereket a faluból.

Csak látszatra bonyolult tehát az iskolabővítő jöttel, a valóságban nagyon egyszerű. Úgy is lehet építeni, hogy nem kerül semmibe. Senkinek.

A felmondási időről

N. A.-né szegedi olvasónk munkaviszonyát szeretné megszüntetni. Munkahelyén nincs kollektív szerződés, amely szabályozná a felmondási idő mértékét, és az ezen belüli felmentési időt. Szeretné tudni, hogyha a munkáltató mond fel, akkor mennyi a felmentési idő, és azt is, ha a dolgozó mond fel, akkor jár-e felmentési idő, és milyen mértékben. Mit mond erről a jogszabály?

A Munka Törvénykönyve rendelkezési szerint a felmondási idő tizenöt naptól hat hónapig terjedhet. Ezen belül a felmondási idő mértékét — a munkaviszonyban töltött idő tartamától és a végzett munka jellegétől függően — a kollektív szer-

ződés határozza meg. Ha a kollektív szerződés, vagy a felek megállapodása erről külön nem rendelkezik, a tizenöt napos felmondási idő a dolgozó által munkaviszonyban töltött tíz év után négy, húsz év után pedig hat hétre emelkedik. A vezető állású dolgozóknál az előző felsorolás szerinti felmondási idő további négy héttel, a nyereség alakulására jelentős befolyást gyakorló munkakörökben levő dolgozóknál pedig további két héttel meghosszabbodik.

A rendelkezések szerint a munkáltató a dolgozót a felmondási idő egy részére vagy annak teljes tartamára a munkavégzés alól felmentheti. A felmentés idejére

átlagkereset jár. Ha a munkáltató mond fel, a dolgozóknak a munkaviszonyra vonatkozó szabályban meghatározott szabad időt feltétlenül biztosítani kell. A munkaviszonynak a munkáltató által történő felmondása esetén a kötelező felmentés tartama — ha a kollektív szerződés másképp nem rendelkezik — egyhónapos felmondási határidő esetén tizennyolc nap, két-hónaposnál huszonegy nap, négyhónaposnál vagy ennél hosszabb felmondási időnél harminc nap. Ha pedig a dolgozó mondja fel a munkaviszonyát, akkor felmentési idő nem jár, kivéve, ha a munkáltató másképp nem intézkedik.

Dr. V. M.

MIP? HOL? MIKOR?

1985. JÚNIUS 13., CSÜTÖRTÖK -- NÉVNAP: ANTAL, ANETT
A. Nap kel 4 óra 46 perckor, és nyugszik 20 óra 42 perckor.
A. Hold kel 2 óra 14 perckor, és nyugszik 15 óra 43 perckor.

VIZÁLLÁS
A Tisza vizállása Szegednél szerdán plusz 342 cm (apadó).

SZAZHÚSZ ÉVE
született William Butler Yeats (1865–1939) Nobel-díjas (1923) író, költő, drámaíró, az ír nemzeti színház és irodalmi újjáéledés egyik vezéregyénisége, a dublini nemzeti színház egyik alapítója.

MOZIK
Vörös Csillag: délelőtt 10, délután negyed 4, fél 6 és este háromnegyed 8-ór: Átlagemberek (színes, amerikai).
Kert: este 9 órakor: Aranyeső Yuccában (színes, m. b. olasz, kiemelt helyár).
Fáklya: háromnegyed 3, negyed 6 és fél 8 órakor: Egy asszony visszanéz (magyar film).
Szabadság: délután fél 4, háromnegyed 6 és este 8 órakor: Egy zseni, két haver, egy balek (színes, m. b. olasz-francia-NSZK, III. helyár).
Kiskőrössi Halászcserda, Kert: este 10 órakor: Kémek a lokálban (színes, m. b. francia-olasz, III. helyár, 16 éven felülieknek!).

ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁR
Klauzál tér 3. szám (13/57-es). Este 8 órától reggel 7-ig. Csak sürgős esetben.

BALESETI, SEBÉSZETI ÉS UROLÓGIAI FELVÉTELI ÜGYELET
Ma a balesetet szenvedett személyeket Szegeden a II. Kórház (Tolbuhin sgt. 57.) veszi fel, sebészeti felvételi ügyeletet az I. sz. Sebészeti Klinika (Pécsi ut. 1.). urológiai felvételi ügyeletet a II. Kórház tart.

ÉJSZAKAI ORVOSI ÜGYELET
Este 7 órától reggel 7 óráig a felnőtt lakosság részére: Szeged, Hunyadi János sgt., 1. sz. alatt, Telefon: 10-100.

GYERMEKORVOSI ÜGYELET
Munkanapokon 13 órától másnap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel fél 8 órától másnap reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. szám alatti körzeti gyermekorvosi rendelésben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.

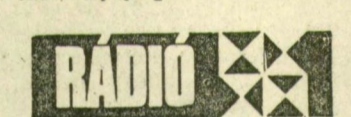
FOGORVOSI ÜGYELET
Mindennap este 22 órától reggel 6 óráig, szombaton reggel 7-től hétfő reggel 7 óráig: Szeged, Zöld Sándor u. 1-3. Tel.: 14-420.
SOS LEKISEGÉLY-SZOLGÁLAT
Mindennap este 7-től reggel 7 óráig. Telefon: 11-000.

BUDAPEST I.
8.55: Tv-torna — (ism.)
9.00: Főnök, te vagy az ész — cseh-slovák tv-komédia — (ism.)
10.00: Hungária Kávéház — A bűtyám, meg én — (ism.)
10.25: Képzőművészet
10.30: Hírek
10.35: Száz híres festmény
10.40: Mihail Solohov-sorozat: Csendes Don — 2.
10.45: Tv-börze
10.50: Képzőművészet
10.55: Telesport
11.00: Tv-torna
11.05: Esti mese
11.10: Tv-híradó
11.15: Starsky és Hutch — Skorpió — amerikai bűnügyi tv-filmsorozat
11.20: Panoráma
11.25: Gravitáció — rajzfilm
11.30: Amor rabjai — 6.
11.35: Népdalkórusok
11.40: Tv-híradó 3.
11.45: Himnusz

BUDAPEST 2.
18.00: A pécsi körzeti stúdió Unser Bildschirm különkiadása
18.40: Az öreg banya titka — 2. — (ism.)
19.10: Képzőművészet
19.15: Mesterdallamok — (ism.)
19.20: Arany Mokka nemzetközi kerékpáros pályaverseny
19.25: Tv-híradó 2.
19.30: Csontváry, avagy a világhódító hun — tv-játék
19.35: Képzőművészet
19.40: Magyar nyelvű tv-napió
19.45: Hírek
19.50: Tv-naptár
19.55: Betűről betűre... — gyermekeknek
20.00: Tudomány
20.05: Szórakoztató műsor
20.10: Rajzfilm
20.15: Tv-napió
20.20: Politikai magazin
20.25: Vételkedő
20.30: Tv-napió
20.35: Hírek
20.40: Zágrabi körkép
20.45: Ifjúsági adás
20.50: Tv-napió
20.55: Örök hívás — filmsorozat
21.00: Hírek
21.05: Művészeti est

PENTEK DÉLELŐTT BUDAPEST I.
8.55: Tv-torna — (ism.)
9.00: Egy város dallama — (ism.)
9.50: Korallzátonyok — (ism.)

10.35: Rallye-bajnokok — 2. (ism.)
11.00: Képzőművészet

KOSSUTH
8.20: Darvasi István jegyzete
8.30: Händel: Imenoe — opera két részben
9.29: Nóták
9.42: Nefelejcs
10.05: Két keréken
Magyarországon — 5.
10.35: Külföldi szerzők gyermekversei zenével
10.50: Balettzene
11.39: Nemes Barry Lyndon úr emlékiratai — Thackeray regénye — 11.
12.30: Ki nyer ma?
12.45: Önvizsgálat
13.02: Pataky Kálmán emlékeztetés szerepet — VIII/6.
13.40: Kapcsoljuk a szolnoki stúdiót!
14.10: A magyar széppróza századai — (ism.)
14.25: Nemes Katalin zongorázik
15.00: Pillantás a tibeti irodalomra — (ism.)
15.28: Daloló, muzsikáló tájak
16.05: Révkalauz
17.00: Csendes Don — Solohov regénye — XV/9. — (ism.)
17.57: Új nótafelvételeinkből — Bessenyei Ferenc énekel
19.15: Világírodalmi Dekameron — Móricz Zsigmond: Egyszer jóllakni
19.58: Muzsikáló természet — Kanári koncert
20.05: A Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekarának nyári esti hangversenye
21.10: Operakétfősök
21.40: Beszélgetés az 1935-ös francia-szovjet kölcsönös segélynyújtási egyezményről
22.20: Indonézia — 1985 — P. Szabó József úti-beszámolója — 2.
22.30: Madrigálok szemekről
22.50: Epitészeti kultúránkról
23.00: A dzsessz világa
0.10: Michel Legrand zenekara játszik

PETŐFI
8.05: Falóc népdalkórus énekelnek
8.20: A Szabó család — (ism.)
9.05: —
12.00: Zenés délelőti
12.10: Szovjet fúvószenekar
12.25: Utálatlan — üdülőknek
12.30: Nemzetiségeink zenéjéből
13.05: Nosztalgiahullám: Craig Douglas
14.00: Furulya- és citera-muzsika
14.15: Idősebbek hullámhosszán — (ism.)
15.05: Néhány pere tudomány
15.10: Operalágerek — (ism.)
15.45: Közéleti tékép — (ism.)
16.00: Fiatalok popzenéi műhelyének felvételeiből
17.05: Dzsesszfelvételeinkből
17.30: Tanakod — arról, hogy mire nevel az iskola?
18.25: Tudósítás az Arany Mokka nemzetközi kerékpáros versenyről
18.30: Slágerlista
19.05: Operettekdelőknek
19.50: Tudósítás az Arany Mokka nemzetközi kerékpáros versenyről

20.00: Reklámparádé
21.05: Ordas Iván jegyzete
21.20: Katagó Kabaré
22.20: Berki Géza szerzeményeiből
22.30: Sullivan operettjeiből
24.00: —
4.30: Éjfélről hajnalig
3. MŰSOR
9.08: Magyarán szólva — (ism.)
9.23: Kamarazene
10.30: Maria Biesu operáriákat énekel
11.05: Pillanatkép
11.10: Régi magyar dalok és táncok
11.40: Zenekari muzsika
12.30: Szovjet előadóművészek Kodály-felvételeiből
13.05: Szintézis — a külpolitikai rovat műsora — (ism.)
13.35: Romantikus kórusmuzsika
14.00: 300 éve született Johann Sebastian Bach — (ism.)
15.16: Pophullám
16.00: Zenekari muzsika
17.20: Titus — részletek Mozart operájából
18.30: In limba materna — a Magyar Rádió román nyelvű nemzetiségi műsora Szolnokról
19.05: Új kamarazene-felvételeinkből
20.05: Népzene sztereóban
20.42: Pantaleon és a hölgyvendégek — Mario Vargas Llosa regénye — (ism.)
21.12: Jean Guillou (orgona) hangversenye
22.11: Doráti Antal műveiből
PENTEK DÉLELŐTT KOSSUTH
8.25: Mi lesz veled, gyermekem?
8.55: Szimfonikus zenekar
9.33: Kököjszi és Bobojsza — Török Sándor mese-regénye — 2.
9.53: Lottósorsolás
10.03: Kaffka Margit versel
10.10: Muzsika felvételeinkből
10.40: Iránytű — szórakoztató magazin világlátóknak és otthoni újságoknak
11.30: Ki nyer ma? — Szegeden